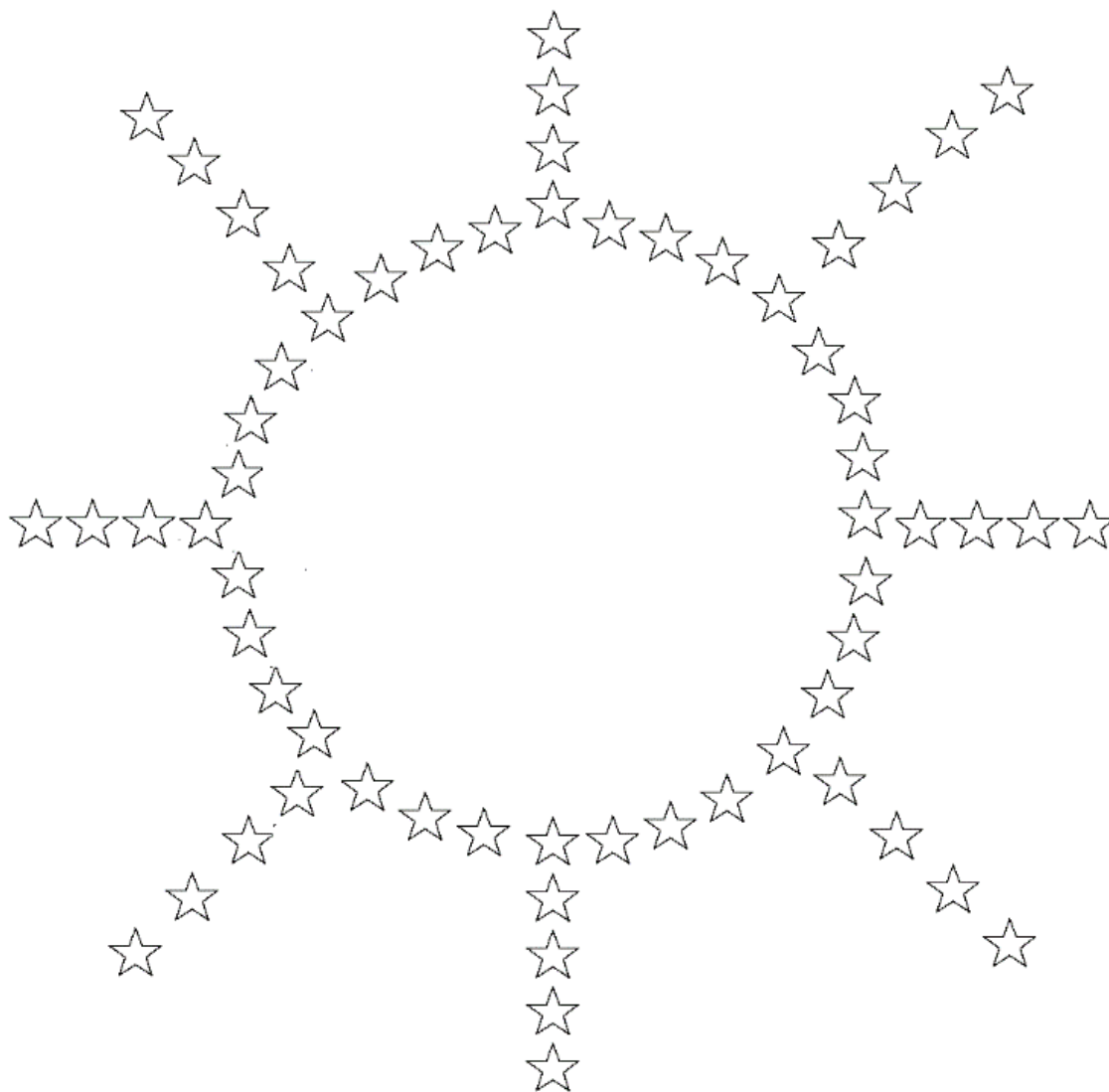

A mobilozás alapvetően megváltoztatta, ahogy a 2010 után született gyerekek befogadják a világot

https://qubit.hu/2021/03/06/a-mobilozas-alapvetoen-megvaltoztatta-ahogy-a-2010-utan-szulett-gyerekek-befogadjak-a-vilagot?_ga=2.115953094.1743303352.1614803733-153156928.1610730828

Ki mit lát az alábbi képen?

Forrás: ELTE / Alfa Generáció Labor

Aki először csillagot mond, valószínűleg a részletekre, míg aki napot, inkább a teljes képre figyel. Ezzel a kis kísérlettel indították az Alfa Generáció Labor [legújabb kutatásáról szóló beszámolót](#).

Az emberek különböznek abban, hogy a fákra (részletekre) vagy az erdőre (teljes képre) fókuszálnak. Az a jellemző stratégia, hogy az ember először a teljes képre figyel, és csak utána a részletekre. Ám úgy tűnik, hogy a 2010 után született, alfa generációs gyerekeknél – akik szinte születésüktől fogva digitális eszközökkel vannak körülvéve – ez megváltozott. Ez az átalakulás hosszú távon jelentősen megváltoztathatja a világunkat, derül ki az ELTE Diagnosztika és Terápia Kiválósági Program keretén belül működő labor [tanulmányából](#), amelyet a Computers in Human Behavior folyóirat júliusi számában fognak publikálni.

A teljes kép gyors felmérése, az úgynevezett globális fókusz segít abban, hogy az ember a világot ne összefüggéstelen pontok halmazaként lássa, hanem rögtön észrevegye benne az értelmes, egész alakzatokat. A teljes képet az emberi agy automatikusan dolgozza fel, és ez akkor is így történik, amikor kifejezetten a részletekre kellene koncentrálnia. „Ha például a fenti összetett alakzattal kapcsolatban az a feladatunk, hogy csak a részleteket figyeljük, és döntsük el, hogy azok napot ábrázolnak-e, vagy sem, egyszerűen nem tudjuk figyelmen kívül hagyni a nagy ábrát. Ha a nagy kép különbözik a részletektől, az lassítja a döntési folyamatot, vagyis megnöveli a reakcióidőt. Ha viszont a nagy képre kell figyelnünk, és arról döntést hozni, hogy mit ábrázol, a részletek nem zavarunk össze, mert ezeket nem dolgozzuk fel automatikusan” – mondja Konok Veronika pszichológus és etológus, a kutatás első szerzője.

Fától az erdőt

A labor legújabb kutatása szerint ez a folyamat már máshogy zajlik a sokat mobilozó gyerekeknél. Ha azt a feladatot kapják, hogy nyomjanak meg egy gombot, ha napot látnak a részletek vagy a teljes kép szintjén, akkor ők a részleteket dolgozzák fel először, és csak utána figyelik meg a teljes képet.

Az eredmények alapján ők a felnőttekhez vagy a digitális eszközöket nem használó gyerekekhez képest gyorsabban reagálnak – akkor, ha a célábra a részletek szintjén van.

Annak igazolására, hogy ezt a hatást valóban a digitális eszközök használata idézi elő, a kutatók további vizsgálatokat végeztek. A figyelmi teszt előtt ovis gyerekek egy csoportja rövid ideig digitális játékkal, míg a gyerekek egy másik csoportja hagyományos, nem digitális játékkal (whack a mole) játszott. A gyerekek csoportbeosztása független volt attól, hogy korábban használtak-e digitális eszközöket, vagy sem.

„Az eredmények szerint 6 perc digitális játék elég volt ahhoz, hogy a gyerekek a részletekre fókuszáló figyelmi stílust mutassák a figyelmi teszten. Ezzel szemben a manuális játékkal játszóknak a tipikus globális stratégiát mutatták a figyelmi teszt megoldásakor” – mondja [Miklósi Ádám etológus](#), a kutatócsoport vezetője.

Generációs eltérés

Mindezek alapján a kutatók szerint elmondható, hogy a digitális eszközök használata megváltoztatja, ahogyan az ember a világot látja. Ez a hatás gyerekeknél különösen markáns lehet, mert ebben az időszakban az agy még könnyen alakítható, és a masszív eszközhasználat akár hosszú távú hatásokat is magával vonhat.

„A tipikustól eltérő figyelmi stílus nem feltétlenül rossz, de az biztos, hogy más, mint amit eddig tapasztaltunk, és ezt fontos figyelembe venni többek közt az oktatási módszerek

kialakításakor” – mondja Liszkai-Peres Krisztina pszichológus, a kutatócsoport munkatársa, a cikk második szerzője.

Lehetséges, hogy a jövőben ezek a gyerekek másfajta tanítási módszert, illetve tananyagot igényelnek majd. Az eddigi kutatások szerint azok az emberek, akik inkább a részletekre fókuszálnak, jobbak az analitikus gondolkodásban, de kevésbé kreatívak, és szociális téren is lehetnek hiányosságaik. A kutatók szerint ha ez a trend nem változik, elképzelhető, hogy az újabb generáció tagjai közül több tudományos/műszaki gondolkodású felnőtt kerül majd ki, és kevesebben mennek művészeti vagy emberekkel foglalkozó pályára, ami hosszú távon jelentősen megváltoztathatja akár a világot is.

A figyelmi fókusz megváltozott működése autizmussal és ADHD-val érintett gyerekeknél is tapasztalható a digitális eszközhasználati szokásoktól függetlenül. Az Alfa Generáció Labor egy jelenleg is zajló [kutatásában](#) a figyelmi működésen túl a mozgás terén is keresik azokat a jellemzőket, amelyek kapcsolatba hozhatók az említett fejlődési zavarokkal.

Továbbá a [gyermekkori digitális eszközhasználat felmérése](#) is folyamatban van, ahol egy online, otthonról végezhető kutatásban vizsgálják, hogy mennyit is „kütyüznek” a magyar gyerekek. Mindkét kutatáshoz [várják még résztvevők jelentkezését](#).

Digitális dömping a nevelésben és a gyerekek életében

Világszerte számos kutatás igyekszik feltérképezni a gyakori internetezés és mobiltelefonozás gyerekekre és kamaszokra gyakorolt hatásait többféle tudományterületen. Egy átfogó oxfordi vizsgálat 2019-ben [közzétett eredményei](#) szerint a korábbi kutatásokban a vélemények gyakran felülírták a tényeket, és valójában nincs összefüggés a kamaszok mentális egészsége és a képernyő előtt töltött idő között – bár ez a kutatás kifejezetten csak a kütyüzéssel töltött idő összefüggéseit, és nem az elfogyasztott tartalmakat vizsgálta. [Hasonlóan optimista állásfoglalást adott ki](#) 2019 elején a brit gyermekorvosok szövetsége.

A fenti magyar kutatáshoz a leginkább az a brit egyetemek által jegyzett vizsgálat áll közel, amely 2021. januárban arra jutott, hogy [van összefüggés a kisgyermekkori érintőképernyő-használat és a koncentrációs képesség gyengülése](#) között. Azt azonban ez a tanulmány még nem fejtette meg, hogy miféle. Egy magyar konferencián beszéltek egy másik vizsgálatról, amely [a mobiltelefonozással nyugtatott és lefoglalt kisgyermekéről](#) mutatta ki, hogy kevésbé képesek elsajátítani azokat az élethez egyébként alapvető fontosságú készségeket, mint a türelem, a késleltetés, vagy a kitartás.

A tinédzserek kognitív készségeire kevésbé, a társas kapcsolataikra azonban nagymértékben hat a mobiltelefonozás és állandó internetezés, [kifejezetten a magyar helyzetet kutató vizsgálatok is készültek](#) már erről. Egy 2018-as amerikai felmérésben a 13-17 évesek körében [már többen voltak azok, akik szívesebben csetelnek](#), mint beszélgetnek a társaikkal. Arról, hogy a folyamatos nethasználat micsoda személyiségformáló erővel hathat a korosztályra, [Jeane M. Twenge amerikai pszichológus átfogó kutatásai](#) óta vannak fogalmaink.

Szerencsére a szülőnek is vannak eszközei, ha szeretné biztonságosabb helyé tenni gyermeke számára az internetet, és [ahhoz is kaphat iránymutatást](#), hogy hogyan érdemes a digitális eszközöket bevezetni a gyermeke életébe.